

MAGAZIN

ANUL X
Nr. 9 (115)

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

SEPTEMBRIE - RĂPCIUNE

2003

ADRESA INTERNET

<http://www.geocities.com/magazinmr>

e-mail: magazinmr@yahoo.com

Ultimele mari privatizări

Printre ultimele privatizări solicitate guvernului atât de F.M.I. cât și de Banca Mondială, sunt: Banca Comercială Română și PETROM-ul. Se știe că B.C.R., după ultimele cotații internaționale a ajuns în primele o sută din lume, cu un profit anual de sute de milioane de dolari și cu toate acestea la privatizarea ei nu se înghesuie nimeni, probabil de frica adevăraților protagoniști. Banca Mondială și B.E.R.D., după cum se aude că sunt două instituții ce vor să dețină în capitalul social al acesteia zeci de procente semnificative. Se știe că la acest nivel poți deține pachetul majoritar de acțiuni chiar și cu un procent de numai 12%.

În sfârșit privatizarea celei mai mari bănci comerciale din țară, e de înțeles pe drumul integrării europene și euro-atlantice, dar aceasta îngustează mai mult aria de manevră a guvernului țării, indiferent de care partid va fi la putere.

Așa cum revoluțiile socialiste au început cu ETATIZAREA BĂNCILOR, o economie capitalistă nu se poate întrona fără privatizarea acestora. Despre capitalul autohton sau străin

cu care se face privatizarea e o altă socoteală. Activitatea bancară fiind foarte rodnică, iar capitalul autohton puțin, nu ne poate mira participarea capitalului străin în afacere.

Despre PETROM care are un profit anual cifrat la peste un miliard de dolari, având o rețea de producție și desfacere în țară și în afară, poate fi de natură să intereseze marile companii: Shell, Texaco sau Amicci, dar și alte firme rusești ca LUKOIL. Dacă avem în vedere marile zăcăminte de gaz și petrol din platforma continentală a Mării Negre, concesiunile PETROM din străinătate (25.000 km), cât și conducta Caucaz - Trieste e de înțeles interesul pe care îl stârnește această privatizare.

Și în acest caz statul român după privatizare va pierde o "supapă" prin care atenua creșterea prețurilor la carburanți (bazându-se pe producția internă, mai ieftină).

În concluzie, aceste două mari privatizări

ÎN ACEST NUMĂR:

- SOCIALI
- DEMOCRAȚII ȘI..
- AMINTIRILE UNUI
- MARE ACTOR
- MEMORIA DOCUMENTELOR
- GRUPUL
- DE LA CAMBRIDGE

nu vor fi prilej de bucurie poporului român, ci din contră.

Ec. drd. Ștefan TARJOC
(continuare în pag. a 2-a)

Cântarea cântărilor

Mirele laudă
frumusețea miresei

1. Eu sunt narcisul din câmpie, sunt crinul de prin vâlcele.
2. Cum este crinul între spini, așa este draga mea între fete.
3. Cum este mărul între copaci, așa este dragul meu printre flăcăi. Să stau la umbra mărului îmi place, dulce este rodul lui în gura mea!
4. El m-a dus în casa de ospăț și sus drept steag era iubirea.
5. Întăriți mă cu vin, cu mere răcoriți mă, că sunt bolnavă de iubire.
6. Stânga sa este sub cap la mine și cu dreapta lui mă cuprinde.
7. Vă jur, fete din Ierusalim, pe cerboace, pe gazelele din câmp, nu treziți pe draga mea; până nu-i va fi ei voia!
8. Auzi glasul celui drag! Iată-l vine, săltând peste coline, trecând din munte n munte.
9. Ea o gazelă e iubitul meu sau e ca un pui de cerb; iată-l la noi pe prispă, iată-l privește pe fereastră, printre gratii iată-l se uită.
10. Și începe să mi vorbească: scoală, draga mea și vino!
11. Țarna a trecut, ploaia a încetat.
12. Flori pe câmp s-au arătat și a sosit vremea cântării, în țarină glas de turturea se aude.
13. Smochinii își dezvelesc mugurii și florile de vie văzduhul parfumează. Scoală draga mea și vino!
14. Porumbița mea, ce n crăpături de stâncă, la loc prăpăstios te ascunzi, arată-ți fața ta! Lasă mă să îți aud glasul! Că glasul tău e dulce și fața ta plăcută.
15. Prindeți vulpile, prindeți puii lor, ele ne strică viale, că via noastră e acum în floare.
16. Iubitul meu este al meu și eu sunt a lui. El printre crini își paște micii.
17. Până nu se răcorește ziua, până nu se ntinde umbra scrii, vino, dragul meu săltând ca o căprioară, ca un pui de cerb, peste munții ce ne despart.

"Nai mai bine despre copilărie să povestim,
căci ea singură este veselă și nevinovată. Și,
drept vorbind, acesta-i adevărul."

Ion Creangă

COPILĂRIE

Copilărie ce te-ai îngropat
Acolo n spuza drumului la noi în sat
În ochii tăi parcă nverzeau livezi
Și grăul copt se aduna-n girezi,

Am plecat cu pașii ca să sape
Să-ți strâng sufletul împrăștiat pe ape.
Copilărie care pescuiai cu mâinile micuțe de apă
Pe gărlă bulgări de lumină curată.

Îmi strălucești la margine de vreme...
Și nimeni nu mai poate să te cheme
Copilărie ce te-ai îngropat,
Acolo-n spuza drumului la noi în sat.

Florin MIHĂESCU
(1921-1971)

(Din „Universul Literar” – Anul XLIX, nr. 33 din 10 august 1940)
Poezia a apărut semnată cu pseudonimul Florian Mesteacă.

Călătorii interioare

Să nu te temi

Deși în noaptea trecută, abia putui traversa prin noianul unui vis greu, de cum mă trezii și văzui lumina în ferești, mă liniștii pe dată și primele cuvinte care îmi veniră în minte fură: "De ce să te temi?". În adevăr, de ce să te îngrijorezi din orice? De un vis neașteptat, de o vorbă, dintr un gest ale cuiva? De ce să nu te eliberezi de toate umbrele din vis și de umbrele lumii dinafară? Sunt gânduri și gânduri. Și unele ne pustiesc ființa. De ce n ai fi liber de ele, spontan și fără griji, ca un țaran, trezit dis de dimineață, spălându și fața și privind apoi la cer și făcându și o mare cruce peste chip? De ce să te temi? De ce atâtea frici ireale, iraționale, sălbătice? De ce să te temi, de o pildă, că îți se vor sfârși zilele sau banii? Ele nu sunt date nimănui, pentru totdeauna, în stăpânire, și aleargă de la unii la alții. De ce să te îngrijoreze, privindu și în oglindă chipul că îmbătrânești prea grabnic, când tu nu ști cum vei arăta peste o lună sau peste un an? De ce să te pască frica grea că prietenul tău bun ar putea să te trădeze în curând, când poate că, steaua ta norocoasă se va arăta prin altcineva? Spune de ce să te temi?

De ce n ai crede în tine și în noroc și în clipa dumnezeiască ce te va proiecta, fără să știi, cum în ținutul fericit al unor izbânzi imediate sau viitoare? Nimeni nu poate înfrunta ca tine greul și, atunci, tocmai tu să fii cel care să te temi de el? De greu? Nimeni nu-i vorbește mai

"Toamna minunată a tuturor rodurilor"

inspirat și mai dulce semenului tău, încurajându l și tocmai tu, acum, să taci și să te îndepărtezi de el? Tocmai tu să

Ion ARIEȘANU
(continuare în pag. a 6-a)

UN RĂSPUNS CAPITAL LA O ÎNTREBARE CAPITALĂ

Ce cred cu adevărat occidentali
despre noi?
Europa?
Trei părți: centru, limes, margine
România la periferie

bucurăm de orice gând favorabil României, de orice festivitate sau protocol unde tricolorul se află la loc de cinste. Diplomația este, însă, diplomație. Nu trebuie uitat! Doar de aceea - cum spunea Titulescu - diplomații care de regulă sunt cei mai dezagreabili par atât de agreabili. Trebuie cunoscută, deci și fața nevăzută a lumii. Dincolo de protocoale trebuie ajuns și la ceea ce gândesc cu adevărat străinii despre România.

Ce cred occidentali despre noi? De regulă răspunsul esențializat, la o astfel de întrebare nu se oferă pe tavă, gata formulat. El trebuie reconstituit din fragmente, ciob cu ciob, cu migala sociologului arheolog de bună clasă. Făcând o asemenea cercetare, revista noastră își propune să ofere, în paginile de față o primă probă.

Este vorba de o sinteză din lucrările unui fidel colaborator al revistei noastre cercetătorul german cu nume românesc, doctorul în filosofie Viorel Roman, consilier academic pe viață la Universitatea din Bremen, expert internațional al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare New York. El este cel ce a dat „epocii Ceaușescu celebrul calificativ „dictatura de dezvoltare”, cu sensuri organice diferite de interpretările fanaticilor după răzmerița din decembrie 1989. Dar să vedem ce se crede cu adevărat la Bremen despre noi (unde este și un institut de studiere a țărilor din Est, care oferă scenarii posibile pentru politicienii occidentali).

Se știe prea bine; scena vieții politice internaționale este, aproape întotdeauna, înșelătoare. Politicienii noștri și noi înșine, cetățenii obișnuți, da, avem dreptul să ne

(continuare în pag. a 8-a)

Să nu te temi

(urmărire din pag. 1)

te prefaci că nu-l vezi? Omule, umblă drept! Și totul se va păstra drept în tine și în cei spre care te îndrepti tu. Omule, umblă senin, și totul va arăta senin în cerul tău și în cerul celorlalți. Spune drept, la ce bun să te temi și la ce să te oprești din drumul tău? Și de cine să te temi? Să te temi chiar de teama din tine? Care, uneori, când nu te aștepti, te dă gata? Nu ști că dacă tot ce-i înăuntrul tău stă liniștit și bine rânduit, într-un strâns echilibru cu lumile Marelui Univers, atunci, echilibru va fi și în nebunescă lume dinafara ta? Și apoi, ce ai tu de a face cu cei potrivnici dinafara ta? De ce să nu-i lași în pace, cu treburile lor și cu interesele lor?

De ce le ai fi tu dator cu ceva? De ce nu te-ai rupe tu de tot de ei și nu ai lăsa lumea lume de capul ei și în apele ei?

De ce nu ai lăsa tu lumea, cum ai lăsa un bagaj, de care nu mai ai nevoie, într-o gară pustie?

Căci un bagaj greu și de prisos este lumea. Și o umbră neagră și urâtă este ea, pe care trebuie să înveți s-o părăsești odată pentru totdeauna, și la care nu mai trebuie să te întorci în veci, din drum. Nu, omule, să nu te temi, și să nu te întorci din drum, ci să pleci de unul singur, mai departe, înaintând înaintând, în deplină împăcare cu tine însuși așa cum au plecat și au mers, au tot mers, unii după alții, blânzii pelerini creștini dintâi, cărora mintea și inima le-au dat mereu îndemnul să meargă, să meargă, după steaua albă a fericirii lor, tot mai departe, tot mai departe...

Omule, zău a venit vremea! La ce să te temi? Mergi!

Politica și politicienii Social democrației și ...

Partidul social democrat nu avea în tinerețea mea, obiect, cum se spune în disciplinele didactice, deci era fără rațiunea de a fi. Un popor de țărani, cu o clasă muncitoare, de abia înjghebându-se, pe o mentalitate tot rurală, cu intelectuali și cărturari, artiști și poeți cu adânci rădăcini genetice și pivotate în stihia țărănească, părea ridicol, în orice caz treabă filfizonă să vorbești despre așa ceva, despre social-democrație! Era un nonsens frizând caricatura și mascarada caragialească. Șeful acelui partid avea aere — Dumnezeu să-l ierte — de Cațavencu trecut prin Sorbona și prin saloanele, nu ale coanei Joița, ci ale damelor de Paris. Dacă ai lua parte numai la o singură ședință și-ar fi suficient ca după aceea, în fața oglinzii, să-ți cărpești palme peste mutră. La extrema de răsărit, deci...

Bănuind primejdie, căci mai toți dintre ei, deși foarte puțini la număr, erau de alt neam decât neamul meu, unii pe de-a-ntregul străini, alții pe jumătate, demonul din mine, căruia i se spune de către psihologi instinct de apărare și de conservare m-a îndemnat să mă dau la rândul meu tot ca un străin de ai mei minciună pe care ei au crezut-o, dată fiind nașterea mea dincolo de hotarele convenționale etnice. Aveam motive corecte, reale de a adera la ei. Aveam de pildă origine socială pe deplin sănătoasă, dar mai aveam una supra socială, nedocumentară care mă ținea legat de alte rosturi și rațiuni decât cele imediate.

Avusesem până atunci o comportare demnă și cinstită. Bine, dar aceasta "nu pentru că mi-ar fi inspirat-o vreo ideologie, ci pentru că așa m-au alcătuit părinții și toate acele rădăcini de dincolo de vremi și de părinți ale obârșiei mele.

Se zicea, de asemenea, că eram om cu talent, bine pregătit în școli și vrednic. Apăi dacă este adevăr într-acestea, tocmai atunci nu trebuia nici în rușul capului să-mi pun acele virtuți: talent, pregătire, vrednicie în slujba intereselor urmărite de ei.

N-aveam în schimb, defectul, acea pricină pe care ei să o fi putut exploata mai cu rod decât calitățile mele, vreo pată pe conștiință, vreo greșală în trecutul meu ca să le poată transforma în șantaj și-apoi să mă facă asociatul lor devotat. Lipsa oricăror antecedente vulnerabile atrage după sine — la oameni mândri — punerea în rezistență, iar aceasta este a doua pentru ei opreliște în drum, la fel de incomodă, iar încercările lor de a te pune în culpă, de a te compromite — deoarece compromiterea era una din virtuțile omenești cele mai spornice pentru ei și condiția principală pentru a fi vrednic de-a intra în ecumenicitatea lor — erau dejucate, nu atât de vigilența, și-așa hăbăucă, aiurită, cât de un fel de inger, ca să mă exprim așa, un fel de duh călăuzitor, o rază protectoare-n viața mea venind de dincolo.

Am luat parte în câteva rânduri la niște întâlniri, foarte secretoase, ținute în mansarda casei unui mare cărturar român, care avea un nepot pe care-l ținea în chirie acolo, la mansardă, acesta corcit cu gămeți străini.

Deci eram cu toții, mai mult sau mai puțin străini de etnie, mai "străin" decât toți fiind eu care veneam de peste graniță din Macedonia. Se putea deci discuta deschis, pe șleau, cu franchețe tovărășească.

Atunci, în seara aceea ploioasă, m-am mirat cum de nu le-am sucit la toți gâtul, când, cu calm și placiditate, cu o logică rece și-ntr-o discursivitate cu totul științifică, de atoaștețiatori, spuneau ei, în deplină unanimitate, cum că Ștefan cel Mare era rus, Mircea cel Bătrân era bulgar, Mihai Viteazul, un aventurier grec, Horia și lăncu niște unelte ale imperialismului habsburgic, că Eminescu era rutean, Coșbuc slovac, Enescu țigăn etc., și că România era un stat multinațional și că ar fi mai bine să se desfacă în atâtea unități administrativ-politice câte națiuni locuiesc într-însa..., căci așa ar fi dialectic și democratic și etic, și așa mai departe...

Dumnezeule! am urlat în abisurile mele, Ștefan cel Mare, descendent din Mușata, cea care se trăgea chiar din spița neamului meu aromân, mușată pe limba acelei spițe, desprinsă de roata carului mare, însemnând "frumoasă", cuvânt ce derivă de la *moscato*, om rumen la față, întocmai cum erau și Mușatinii, este rus?! Mihai, fiul mult frumoasei Teodore, care din aceeași zodie venea cu sângele și frumusețea și menirea ei ca și sora ei de spiță, Mușata, Teodoră care vorbea exact limba mamei și-a bunicii mele, era un aventurier grec?!

Teohar MIHADAȘ

Ultimele mari privatizări

(urmărire din pag. 1)

Guvernul va pierde două instrumente importante de atenuare a șocurilor provocate de creșterea prețurilor de ajutorare a societăților în dificultate, cât și unele resurse pentru bugetul statului.

Mai rămân de concesionat; aurul din Apuseni, căile ferate, zăcămintele de țitei, de gaze, de sare, apele minerale (parțial) și în curând, n-o să mai avem nimic, dar, vom fi egali cu europenii, la prețuri.

Desigur că libertatea de mișcare în Europa și în lume, e un câștig, pentru tineri și intelectuali. Dar țărani noștri, câți mai trăiesc, o să se confrunte cu mari dificultăți, deși pământul nostru e printre cele mai bune din lume. Agro turismul e o șansă, dar până la concretizare? Poate agricultura ecologică, dar cine o organizează?!

(va urma)

Prof. drd. Liliana Mendrea POROJAN

Aristocrație și democrație

Trebuie să se revină acum către această aristocrație a inimii, a sufletului, care este

aceea a inițiatorilor, a marilor Maeștri, a tuturor acelor ființe luminate care au demonstrat-o. A vorbi despre dreptate și fericire pentru popor, aceasta nu ajunge. Toată lumea este capabilă să vorbească bine, dar câți oare, sunt capabili să trăiască și cele spuse? Atât timp cât țările vor avea lideri care nu vor fi luminați de flacăra inițiativă, nimic bun nu va ieși din deciziile lor. Câteva schimbări în domeniul economic, material, financiar sau politic nu vor fi de ajuns niciodată pentru a rezolva aceste probleme; va fi mereu aceeași poveste, mereu același noroi. Vedeți, nu s-a înțeles încă ceea ce trebuie schimbat.

Poporul, la Roma, cerea pâine și jocuri de circ, și se citează acest detaliu cu adevărat celebru al istoriei romane, ca și cum nici un alt popor n-ar fi făcut niciodată același gen de cereri, în realitate, oamenii cer, totdeauna, aceleași lucruri, dar sub o altă formă. Ei le-au modernizat, atât, dar sânt aceleași: a mânca și a se distra, pentru aceasta fac greve și revoluții.

La ora actuală, jocurile de circ sânt cinematograful, televizorul, spectacolul de music-hall, barurile de noapte, meciurile de fotbal, de catch...

Nu spectacolele sunt cele care lipsesc! Este întotdeauna aceeași fire care are nevoie de distracție și pentru care s-au găsit feluri din ce în ce mai numeroase de hrană. Câți oameni cer împărăția lui Dumnezeu și Dreptatea sa? Câți cer lumina, puritatea, adevărul, bunătatea? Totul se învârtă în jurul banului, al hranei și al plăcerilor. Printre cererile omenești, libertatea este, poate, singura de natură spirituală, dar așa cum o înțeleg oamenii, înseamnă a avea mai multe posibilități de a pierde timpul, de a se distra, a face prostii și rău lor însuși și altora. Cine gândește să fie liber pentru a și consacra timpul unor lucrări sublime? Majoritatea luptelor politice și sociale se rotesc în jurul pântecelui, sexului, lenei și plăcerii. De aceea, dacă se oferă oamenilor ceea ce ei cer, nu vor face altceva decât să se infunde în egoism și pasiuni.

Omraam Mikhaël AÏDVANHOV

Crâmpeie din amintirile unui mare actor ION MANOLESCU

Student la Conservator

M-am născut la Breaza, pe Valca Prahovei, sat vestit prin hărnicia oamenilor, prin deosebita măiestrie a fetelor în migăloasele cusături românești, prin florile cântecele și jocurile țărănești care i-au creat faima.

„Barza” m-a adus pe lume în noaptea de 17 februarie 1881. Astăzi, când merg spre sfârșitul carierei mele actricești, urmând sfatul soției mele și al câtorva prieteni, mă îndemn și aștern în scris câteva crâmpeie din viața mea.

Aveam aproape opt ani când părinții mei au părăsit Breaza, strămutându-se la Sinaia.

Atât în cursul primar cât și mai târziu, în liceu, nu m-aș putea fi că am fost printre elevii cei mai străluciți, dar nici codăș nu eram.

Liceul „Petru și Pavel” din Ploiești era unul din cele mai cu faimă din țară. Am repetat clasa dar... deși eram bun la toate celelalte materii, am rămas din nou corijent la algebră, iar în toamnă căzând la corijență am rămas pentru a doua oară repetent. Profesorul respectiv, Nae Lăzărescu, n-a voit în ruptul capului să mi dea notă de trecere.

Norocul apare însă chiar în calea celor mai proști elevi la matematică! Cu vreo patru ani înainte, vara mea primară, Maria Capsali, mama Floriei Capsali neputând să obțină un post convenabil de profesoară în țară, primise direcția liceului românesc de fete din Bitolia (Monastir) în Macedonia. În vara anului 1898, Maria Capsali venise la București cu unele treburi în legătură cu liceul ei. Aflând de la tatăl meu situația în care mă găscam, Maria Capsali i-a propus să mă ia cu dânsa și să mi continue studiile la liceul românesc din Monastir.

E ușor de înțeles că o asemenea hotărâre era pentru părinții mei destul de grea; depărtarea, înstrăinarea aceasta neașteptată le dădea de gândit... Până atunci nu făcuserm alt drum decât Sinaia Ploiești și înapoi.

În Macedonia (septembrie 1899 – iulie 1902)

În luna septembrie am pornit deci spre Monastir. Călătoream împreună cu trei profesoare, dintre care două făceau ca și mine

pentru prima oară acest drum. La Severin unde am sosit spre seară am coborât din tren și ne am îmbarcat pe vaporul care trebuia să ne ducă la Belgrad.

A treia zi în zori am luat trenul către Niș Salonic trecând vechea graniță a Turciei. Vagoane mici incomode și destul de neglijente, o lume nouă, ciudată, îmbrăcată tot atât de ciudat și vorbind în graiuri pe care nu numai eu, dar nici cele trei profesoare nu le cunoșteau... Toate acestea nu făceau decât să mi sporească tristețea.

Am ajuns în sfârșit la Monastir. Străzi înguste și întortocheate, cu excepția străzii principale, mai toate casele scunde, cu împrejmuiri de piatră, cu porți solide și ferestre zăbrelete; totul închis, sumbru, ferecat... Vă închipuiți ce s-a petrecut în sufletul meu! Unde mă aflam? Ce aveam să fac în acest oraș străin? Când voi putea să mă întorc în țară? Întăia noapte aproape că n-am închis ochii, deși eram sfârșit de oboseală. Mă apăsau deopotrivă tristețea din mine și cea care se desprindea din tot ce mă înconjura: străzi, case, oameni.

Pe vremea aceea Monastirul era un centru important, fiind reședință de guvernământ districtual turcesc (vilaiet) sub conducerea unui guvernator.

În ciuda celor dintâi impresii de apăsătoare tristețe, Macedonia a însemnat în viața mea o răscruce. În peisajul acela aspru, între oamenii aceia inimoși, energici și hotărâți, adolescentul, care eram atunci, a trăit sufletește o totală și sănătoasă primenire.

Liceul românesc își avea internatul său. În prima lună am fost și eu intern. Apoi, un an am locuit la vara mea, Maria Capsali, iar doi ani am stat în gazdă la familia colegului meu de școală Costache Ciomu care a fost mai târziu farmacist la Constanța. Cu Ciomu am rămas de-a lungul anilor în strânsă legătură de prietenie.

După începerea cursurilor, când am legat prietenie cu colegii, când am intrat în relații și cu familiile lor, în sufletul meu s-a petrecut o serioasă prefacere. Pe măsură ce trecea timpul, cunoșteam alți oameni, dar îmi dădeam seama

Împreună cu soția sa, Maria Văceva-Manolescu, la Breaza, în 1958

că toți tineri și bătrâni, își păstrau cu îndârjire limba și tradițiile. Colegii mei, aromâni erau harnici, studiosi și hotărâți să răzbată în viață prin muncă cinstită. În contact cu ei, firea mea neastîmpărată s-a disciplinat.

La aceasta au contribuit în mare măsură și profesorii, toți foarte buni.

Trebuie să subliniez că majoritatea colegilor mei citeau mult, pentru a și desăvârși cultura generală, ceea ce a constituit un serios îndemn și pentru mine în această direcție. În orele libere comentam cărțile citite sau făceam frumoase planuri în privința activității noastre

viitoare. Elanurile adolescenței se îmbinau cu preocupările cele mai serioase. Astfel, am dobândit și o altă viziune asupra vieții, mai temeinică și mai gravă.

Duminică și în celelalte zile de sărbători, noi cei din clasa a cincea, făceam excursii în împrejurimile orașului. În jurul Monastirului sunt multe priveliști pitorești și multe sate – Târnova, Magarova, Nijopolie iar mai departe Crușova etc. – unde populația era alcătuită, în cea mai mare parte, din aromâni. În aceste excursii inimoșii noștri profesori nu pregetau să ne însoțească. Pretutindeni eram întâmpinați cu nespusă bucurie. Gospodarii ne poșteau în casele lor și începeau discuții cu profesorii asupra chestiunilor de interes local. De o parte și de alta se dădeau și se primeau sfaturi folositoare. Părinții aveau prilejul să cunoască mai îndeaproape pe învățătorii feciorilor lor iar noi luam contact cu satul și cu viața lui de fiecare zi. După puțină vreme la grupul nostru s-au adăugat elevi din clasa a șasea și a șaptea.

În această atmosferă de caldă prietenie, anul școlar a trecut repede și m-am trezit, aproape fără veste, în preajma vacanței de vară. La plecarea mea de acasă era convenit să stau la Monastir numai un an ca să termin clasa a cincea și apoi să mă întorc în țară. Acum însă îmi schimbasesm hotărârea și, spre mirarea părinților am stăruit să rămân mai departe la liceul din Monastir.

În cele două luni de vacanță m-am dus să mi văd câțiva colegi care mă invitaseră la ei acasă. Trecând de la unul la altul am avut prilejul să cunosc mai bine așezările românilor macedoneni cu temeinica lor viață de familie, cu cântecele și jocurile lor, cu tradițiile și obiceiurile lor, care în multe privințe sunt aproape ca și ale noastre. Vacanța aceasta a fost pentru mine deosebit de instructivă.

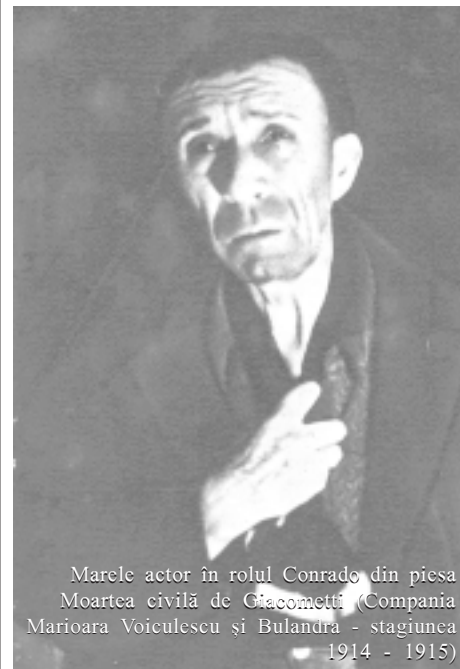
Toamna, când am reînceput cursurile, am împărțit celorlalți colegi observațiile culese în timpul verii. Cu acest prilej ne-am dat seama că s-ar cuveni să ne organizăm și noi activitatea. Cum am mai spus, făceam excursii prin sate, citeam mult în afara orelor de curs, comentam cărțile citite, dar totul era împrăștiat, fără metodă. Era clar că trebuia o sistematizare a muncii noastre, dar nu găseam forma cea mai potrivită. S-au făcut atunci multe și felurite propuneri, dar nici una nu ne mulțumea deplin.

Într-o zi de sărbătoare, prin octombrie, am pornit în plimbare la Ekșișu (Apa acră), un izvor cu apă minerală, lângă Monastir. Eram un grup mai mare de elevi din ultimele clase. Pe drum eu am propus întemeierea unei asociații culturale a elevilor din cursul superior.

Toți au fost de acord, hotărând să pășim fără întârziere la înființarea acestei asociații.

A doua zi, la ora de latină și română, am expus acest plan profesorului Ion Vancea, dirigintele clasei, cerându-i încuviințarea. Vancea, mulțumit că inițiativa pornea tocmai din clasa lui, nu numai că ne-a dat binecuvântarea, dar ne-a făgăduit tot sprijinul său. Astfel a luat ființă, câteva zile mai târziu, Societatea științifico literară „Dimitrie Bolintineanu”. I-am dat numele acesta, pentru că marele poet român, om politic și luptător pentru libertate, Bolintineanu era, după cum se știe de origine macedo română.

Când au trecut cei trei ani care, la început îmi păruseră ca un trist și interminabil exil? Colegii cu care mă învoiam de minune, și profesorii atât de înțeleghători, au fost pentru mine a doua familie și în mijlocul lor nu am avut durerosul simțământ de înstrăinare care mă încercase la început. Urmam cursurile cu reală plăcere; în clasă era o atmosferă de voce bună; nimic din rigiditatea și asprimea care mă îndepărtase de unii dintre dascălii mei de la Ploiești. În această atmosferă învățam cu drag și învățam mai bine ca odinioară.

Marele actor în rolul Conrade din piesa Moartea civilă de Ciccometti (Compania Marioara Voiculescu și Bulandra - stagiunea 1914 - 1915)

În iulie 1902, am terminat liceul și m-am dus la cancelarie să mi iau diploma de absolvire. Eram de față aproape toți profesorii și m-am primit cu bunăvoință lor de totdeauna. Unul dintre ei mi-a spus zâmbind:

– Ei, hai calea mbar! (în dialect macedo român: cale ușoară!) Și să nu uiți niciodată Macedonia... dar nu era rău să te lăsam și noi repetent măcar un an, fiindcă mai avem nevoie de tine aici. Acum pleci și parcă văd că o să te apuci de teatru!

– El să se țină de muzică, de canto, fiindcă are glas și ureche bună, a intervenit profesorul de muzică Niculescu. Eram de bună seamă, bucuros că am terminat liceul, că mă voi întoarce acasă și voi intra în viață cu toate gândurile și visurile mele de atunci. Dar simțeam și mare părere de rău că mă despărțeam de bunii mei colegi aromâni și de excelenții mei profesori și îndrumători. Schimbarea mea aș putea spune totală, prefacerea care se săvârșise în mine în acești trei ani, le-o datorez numai lor.

Am plecat din Monastir pe la începutul lunii iulie, împreună cu nedespărțitul meu coleg și prieten Costache Ciomu, luând diligența care mergea de la Perlepe un orașel situat la poalele Balcanilor.

Noaptea am trecut o la Perlepe. A doua zi în zori, ne-am învoit cu un turec să ne treacă peste muntele Babuna până la Ūsbük (Scoplje de azi), de unde urma să luăm trenul spre Belgrad.

Nicolae Titulescu actor

La Biblioteca Academiei Române se află în păstrare o sumedenie de materiale documentare inedite cu privire la complexa activitate a lui Nicolae Titulescu. Printre ele cercetătorii pot găsi și un document care ni-l prezintă ca actor (sic!)

E vorba despre un afiș, tipărit pe mătase, prin care se aduce la cunoștința publicului că la Teatrul Național din Craiova avea să aibă loc la 23 martie 1900, o « reprezentățiune extraordinară dată în folosul bibliotecii și muzeului științific al liceului Carol I de către elevii clasei a VII a ». Programul cuprindea, între altele, piesa în trei acte Cetatea Neamțului, de V. Alecsandri și o comedie într-un act a lui V.A. Urechia, Viața studentescă.

Precum puteți constata din facsimilele alăturate, rolul lui Sobieschy, regele Poloniei, în drama lui Alecsandri, și acela a lui Iorgușor din comedia lui Urechia au fost interpretați de către Nicolae Titulescu pe atunci elev de liceu.

Imediat după el în ambele piese, întâlneți numele altui interpret: Gr. Alexandrescu. Coleg de liceu cu Nicolae Titulescu. Interpretul lui Iablanovski și a lui Deciu, avea să devină medic, iar astăzi e pensionar în vârstă de peste 80 de ani. Iată câteva mărturisiri ale sale:

Părea înzestrat pentru ambele genuri și pentru teatrul de dramă și pentru cel de comedie. Știa să se identifice cu personajul, integrându-se

în structura lui psihologică și astfel izbutind să-i dezvăluie cele mai autentice reacții lăuntrice declanșate de conflict. Cred că ar fi fost și pe scenă, dacă s-ar fi dedicat teatrului, un mare și adevărat creator. Se dăruia cu pasiune, știa să exploreze zone care nu sunt la îndemâna oricui, iar cât privește arta cuvântului, căci încă de pe atunci se putea vorbi despre o artă a cuvântului la Nicolae Titulescu, scena departe de a-l intimida așa cum ne intimida pe noi, ceilalți, lui îi imprima o vibrație necunoscută. Era sincer și parcă ardea când rostea replicile.

Se pare că de rolul lui Sobieschy din Cetatea Neamțului se îndrăgostise căci unele scrisori și telegrame pe care le am primit mai târziu de la N. Titulescu din străinătate erau semnate Sobieschy, regele Poloniei.

Mare dramă istorică în	
DISTRIB	
Sobieschy, regele Poloniei,	— D-na N. Titulescu
Iablanovski, marele hatman al armatei polone	— Gr. Alexandrescu
Sobieschy, aghiotantul lui	— N. Fortunescu
Cioma, căpitan bătrân de cetate,	— C. Tanăscu
Ildora, fiica lui,	— A. Eckenasy
Iorgușor tînăr ostag.	— H. August
Piese: Români, Românce, Stat mi	

Președinte de consiliu întâia oară

Din jurnalul Generalului Sănătescu

Comandant militar al Capitalei în timpul rebeliunii legionare. general combatant pe frontul de răsărit. Șef al Casei Militare regale și marșal al Palatului. De două ori prim ministru, apoi șef al Marelui Stat major. Prin funcțiile militare și politice pe care le-a deținut, generalul Sănătescu a fost direct implicat în istoria anilor 1941-1947.

Campania spre est și dezastrul militar de la cotul Donului. Actul de la 23 august 1944, culminând cu ultima întâlnire dintre regele Mihai și Mareșalul Antonescu. Treptele procesului de sovietizare a României din anii 1944-1947.

Campania spre est și dezastrul militar de la cotul Donului. Actul de la 23 august 1944, culminând cu ultima întâlnire dintre regele Mihai și Mareșalul Antonescu. Treptele procesului de sovietizare a României din anii 1944-1947. Generalul era perfect conștient de faptul că relatarea unor asemenea evenimente, la care participase nemijlocit, vor transforma Jurnalul său într-un document militar, istoric și politic de primă mărime.

Generalul Sănătescu, comandant al Corpului 4 Armată, după cucerirea Odesei

23 august 1944, miercuri. Zi memorabilă, care va rămâne în istoria poporului român.

Mai toată noaptea m-am zbatut cu știrile proaste ce soseau de pe front; este cert că la această oră frontul nostru este destrămat și trupele în derută. Peste măsură de obosit, am ațipit despre ziuă.

La ora 9 am intrat în biroul meu destul de abătut. Aflu că Mareșalul a venit de pe front și a convocat un consiliu de miniștri la Snagov, unde probabil va lua o ultimă hotărâre; de-ar fi hotărârea cea bună, adică cererea armistițiului și încheierea ostilităților...

Dinu Brătianu îmi comunică prin telefon să trec imediat pe la el. La 9.30 am fost la el acasă unde-mi spune că a trimis pe George Brătianu la Antonescu pentru a se decide în favoarea armistițiului; tot de la el aflu că și Maniu a trimis pe Mihalache, în același scop. Vorbind cu Dinu Brătianu asupra unui guvern politic în cazul demisiei Mareșalului, se arată intransigent, fiind de părere că numai un guvern de militari se poate

alcătui în asemenea împrejurări. Prin urmare cade dezideratul ce am propus mereu — să se facă un guvern politic. M-am întors la Palat, unde m-au înnebunit telefoanele, fiecare dorind a ști dacă s-a luat vreo hotărâre. Sunt chemat cu insistență la telefon de șeful de stat major al Armatei a IV-a, Col. Dragomir, care-mi comunică situația jalnică a Armatei și cere de la mine sugestii, ce să facă față de directivele operative date de germani ca să treacă pe Carpați cu toate forțele. În fața acestei întrebări am rămas foarte nedumerit, întrucât nu am calitatea de a lua vreo dispoziție, mai ales că șeful Marelui Stat Major (G-al Șteflea) este în zonă. I-am spus colonelului Dragomir să ia legătură imediată cu G-al Șteflea, care trebuie să aibă instrucțiuni de la Mareșal.

Pe la ora 11.30 sunt chemat la telefon de Președinția de Consiliu și vorbesc cu Mihai Antonescu, care mă întreabă dacă Regele este în București. Îi comunic că este și atunci Mihai Antonescu îmi spune că la ora 15.30 va veni la Palat cu Mareșalul spre a vedea pe Rege. Am comunicat aceasta imediat Majestății Sale Regele, iar eu am plecat la Maniu spre a-i aduce la cunoștință acest fapt pe care-l socoteam important. Eram însoțit de Col. Dămăceanu. La Maniu acasă, i-am spus că dacă Antoneștii au cerut să vadă pe Rege înseamnă că au luat o hotărâre în urma consiliului de miniștri ținut și că această hotărâre nu poate fi decât: sau face Mareșalul armistițiul, sau își depune demisia. În primul caz nu avem nimic de făcut, în al doilea caz însă trebuie să facem guvernul. Și Maniu ezita asupra unui guvern politic. Văzând cum stau lucrurile, am plecat la Palat spre a raporta Regelui că, în cazul că trebuie să facem un guvern, apoi îl vom face din generali întrucât oamenii politici nu sânt dispuși la riscuri.

La ora 13 am luat masa cu Majestatea Sa Regele într-o atmosferă de mare îngrijorare.

La ora 15.30 a sosit Mihai Antonescu singur; Mareșalul a întârziat cam vreo sfert de oră. După venirea lui am trecut la Casa Mică, unde ne aștepta Regele. Am intrat în salon: Regele, Mareșalul, Mihai Antonescu și cu mine, luând loc în jurul unei mese rotunde. Alături, în biroul Regelui, așteptau ncrăbdători Buzzești, Stârcea, G-al Aldea, Col. Dămăceanu, G-al Anton și Ioanițiu.

Voi căuta să redau cât mai fidel această întrevvedere dintre Rege și Antonești, întrucât se vor găsi mulți care să denatureze adevărul.

Trebuie să spun de la început că nu ne gândisem să-l arestăm, întrucât eram convinși că vin să-și prezinte demisia, ipoteză ce o socoteam mai probabilă, întrucât a face ci armistițiul era o chestiune mai delicată, căci trebuiau luate măsuri contra germanilor.

După ce am luat loc în jurul mesei, Regele întreabă:

— Care este situația, domnule Mareșal?

— Disperată, Majestate. Frontul este străpuns și în Moldova și în Basarabia.

După obiceiul Mareșalului, în continuare începe tot el să atace, făcând răspunzătoare de acest dezastru armata care nu mai vrea să lupte, și aceasta din cauza agitației oamenilor politici, și lăsând chiar să se înțeleagă că și Regele cu mine avem parte de vină, căci am stat de vorbă cu oamenii politici, pe care i-am încurajat în acțiunea lor. Regele are răbdarea să-l lase să-și verse focul și, profitând de o pauză, pune întrebarea:

— Ce trebuie să facem? Nu credeți că este momentul a încheia armistițiul, fie dumneavoastră, fie un alt guvern?

Mareșalul răspunde categoric că nu trebuie să încheiem armistițiul.

Acest răspuns produce asupra Regelui și a mea o mare consternare, pe care probabil o sesizează Mihai Antonescu, care intervine:

— Se poate să cerem și armistițiul, însă să mai așteptăm două zile, căci trebuie să vină niște răspunsuri de la Ankara și Madrid.

— Domnule vicepreședinte, zic eu, nu credeți că așteptând două zile riscăm să ni se retragă condițiile de armistițiul și să cădem în capitulare fără condiții? Am impresia că evenimentele se precipită și că e vorba de ore, nu de zile.

Majestatea Sa Regele se adresează Mareșalului:

— Ce intenționați să faceți?

— Vom încerca să rezistăm pe frontul fortificat Focșani—Oancea—Belgrad, zice Mareșalul

Regele Mihai I și Regina-mamă Elena, vizitând Regimentul de Gardă Călare - 1944. În extrema dreaptă generalul Sănătescu, la vremea aceea mareșal al Palatului.

— Cu ce? — întreb eu — întrucât lucrările de fortificații nu sunt gata și trupele germane și române ce se retrag nu vor fi în stare să ocupe aceste poziții, fiindcă se retrag în mare dezordine.

— Cu batalioanele de recruți, zice Mareșalul, pe care le-am trimis acolo, și cu alte trupe ce vor veni din interior. De altfel, dacă nu vom reuși să oprim inamicul pe această linie, ne vom retrage în munți și vom încerca să mai rezistăm, nu putem părăsi pe germani.

Față de acest răspuns categoric, Regele s-a sculat în picioare și, fără a rosti o vorbă, le-a întins mâna și a ieșit afară. Antoneștii au rămas cu mine, în picioare, într-o tăcere chinătoare. Cei din biroul Regelui au auzit convorbirea și au luat măsuri de arestare; îndată ce Regele a intrat la ei, a dat aprobare să treacă la arestarea Antoneștilor și să facem lovitura de stat. Prea puțin timp s-a scurs de la ieșirea Regelui, și a intrat în salon maiorul Dumitrescu Anton, din Batalionul de Gardă al Palatului, cu patru soldați, care a procedat la arestarea Antoneștilor. Mareșalul s-a îngălbenit și mi s-a adresat mic — cum putem să-i facem această ofensă? Nu i-am răspuns nimic, întrucât eram și eu destul de emoționat, fiindcă îmi dădeam seama de greutatea și răspunderile ce urmau acum.

Era ora 17. Dimpreună cu Regele, am trecut cu toții în Palat, în biroul meu, pentru a porni la cele ce trebuia să facem. Col. Dămăceanu a plecat imediat la comandamentul Capitalei, să alarmeze trupele și să întrerupă legăturile telefonice între comandamentele germane și trupele lor. Planul era făcut cu tot deamănuntul, rămânea numai punerea lui în aplicare.

Regele a dictat decretul prin care eram numit Președinte de Consiliu, înarmat cu acest decret, am plecat la Marele Stat Major să dau ordinele necesare trupelor de pe front și din restul țării pentru a înceta ostilitățile și pentru felul cum trebuiau să se grupeze.

Șeful Marelui Stat Major lipsa din București, așa că am intrat în cabinetul subșefului, G-al Arhip, căruia i-am pus pe masă decretul semnat de Rege cu numirea mea ca prim-ministru. G-al Arhip îmi spune: „Nimic surprinzător, era de așteptat. Vă rog, ce aveți de ordonat?”

Am chemat imediat pe Col. Leonida, șeful Secției Operațiilor, și împreună cu G-al Arhip am schițat ordinele ce trebuiau date și măsurile de luat. Trebuia să mă ocup eu de această parte, până la numirea generalului Mihail Gheorghe ca șef al Marelui Stat Major, numire ce trebuie să apară în cursul nopții în *Monitorul oficial*.

După ce am terminat la Marele Stat Major am revenit la Palat, unde mai întâi am chemat telefonic pe G-al Vasiliu C. (inspectorul jandarmilor), pe G-al Pantazi (ministru de război) și pe Col. Elefterescu (prefectul poliției), pentru a-i aresta ca unii ce ar fi putut contracara dispozițiile ce am luat. Nebănuind nimic, au venit imediat toți trei și au fost arestați.

În timpul acesta, trupele din Capitală și împrejurimi primiseră ordinele și fiecare trecea în dispozițiivul hotărât.

Începea să se însereze. Cea mai deplină liniște. Nu se bănuia încă nimic din cele petrecute. Am alcătuit guvernul:

- Președinte de Consiliu: G-al de armată adjutant Sănătescu C.
- Miniștri fără portofoliu:

1) Iuliu Maniu, șeful Partidului Național-Tărănesc
2) Dinu Brătianu, șeful Partidului Național-Liberal
3) Titel Petrescu, șeful Partidului Social-Democrat
4) Lucrețiu Pătrășcanu, reprezentant al Partidului Comunist.

- Ministrul finanțelor și economiei naționale: G-al de divizie Potopeanu Gh.
- Ministrul sănătății și ocrotirilor sociale: Medic G-al Marinescu Nic.
- Ministrul agriculturii și domeniilor: Negel D-tru, administratorul Domeniilor regale.
- Ministru de război: G-al corp de armată Racoviță M.
- Ministru de interne: G-al corp de armată Aldea A.
- Ministrul comunicațiilor și lucrărilor publice:

G-al Eftimiu C.

- Ministrul educației naționale: G-al corp de armată Boițeanu I.

- Ministru de externe: Niculescu-Buzzești

Ministru de justiție ad interim: Lucrețiu Pătrășcanu

Subsecretari de stat:

la interne — Col. Dămăceanu D.

la aviație — G-al Gheorghiu Ermil

la marină — Contraamiral Georgescu.

- S-au făcut numiri noi: Inspectorul Jandarmeriei — G-al Anton.

- Primarul Capitalei și prefectul poliției — G-al Dombrowski.

La ora 22, Majestatea Sa Regele a citit la radio Proclamația.

Generalul Sănătescu în timpul celei de-a doua guvernări cu A.I. Vișnișki și generalul Vinogradov (în stânga) și reprezentanții misiunilor străine (1 decembrie 1944)

Tânărul și neobositul Ionel cum îi spun cei din familie și prietenii, s-a născut la 22 octombrie 1907 la Iași. Pentru că Dumnezeu i-a dăruit din caierul lui vreme lungă, cei 95 de ani, nu-l împiedică pe Ioan Gheorghe Bănciulescu să ducă o viață cât se poate de normală. Alături de soția sa, doar cu câțiva ani mai „tinerică”, se bucură de pensie din anul 1960. „Sunt unul dintre puștii, glumește mucalit domnul Bănciulescu, care a mâncat mai mulți ani de pensie de la stat, decât a lucrat pentru el”. De 43 de ani „pensioner” și timișorean din „buricul târgului”, dând dovadă de o energie ieșită din comun, domnia sa se mai așează și astăzi în fața mașinii de scris depănându-și memoriile. Și, Ioan Gheorghe Bănciulescu are ce să povestească. Viața, pe cât îi este de lungă, pe atât i-a fost de încărcată. Doar oamenilor aleși le rezervă soarta un astfel de destin.

Școala primară o face la Iași, colegiul la Roman, iar facultatea de Științe Economice la București. Căsnicia i-a rezistat peste veacuri având doi băieți, astăzi mai fiind în viață doar unul dintre ei.

Pentru prima oară a venit la Timișoara în anul 1930, ocupând diferite funcții: organ de control financiar, director de ziar, corespondent la diferite publicații și altele. La începutul războiului în anul 1940 este obligat să se refugieze cu întreaga familie în Moldova întorcându-se la Timișoara în 1946, an din care nu mai părăsește orașul de pe malurile Begăi.

– Domnule Bănciulescu cum era presa interbelică?

– Timișoara era un oraș cosmopolit, ca și astăzi, de altfel. Aici se vorbea pe lângă limba română, curent, maghiara, germana și chiar sârba. Publicațiile locale ale vremii erau și ele în acele limbi. Erau destul de multe ziare. Unele apăreau ca ciupercile după ploaie și tot așa dispăreau. Ziarele puternice erau cele germane, șvabești. În perioada '39-'40 se ducea o puternică politică de separare a Banatului. Mulți vroiau Banatul autohton. Chiar în Piața Unirii, în edificiul care se repară de zeci de ani, unde a funcționat ba poliție, ba învățământ s-a născut o organizație șvabească la care a contribuit regimul nazist.

Organizația creată, a dus o puternică politică de separare a Banatului. În Timișoara acelor vremi erau trei ziare germane, unul unguresc și unul sârbesc, care, apărea săptămânal sub oblăduirea bisericii sârbești. Cel mai citit ziar era Biruința, ziar în limba română cu puternic iz naționalist, dar și cu tentă de „stânga”. Publicația „Timișoara” la care am fost de toate de la redactor, până la patron apărea sporadic, în funcție de finanțări. Redactorii aveau salarii mici, mizere, nu se putea trăi din scris. Cred că și astăzi este la fel, o parte dintre redactorii mergeau la șantaj obținând finanțări pentru ziar.

Prindea vreun patron cu ocau mică, îi spunea franc: «Bagi publicația-n ziar, ori te facem de ocară!» Și majoritatea conșimțeau. Plătea omul, pentru obrazul lui... Tot în acea perioadă și au făcut apariția mai intens ziarele de București, care și au deschis și redacții la Timișoara. Amintesc „Universul” și „Dimineața”. Ultimul din cele două amintite, subvenționat puternic din „Sărindar”, în spate stând fonduri din U.R.S.S., a trecut la o acțiune cu caracter politic, ducând o campanie comunistă. Chiar dacă a fost mascată această companie, ea n-a trecut neobservată de nazism care, a luat măsurile corespunzătoare, aceste ziare fiind închise.

– Cum erau femeile între cele două războaie mondiale?

– Tot așa de frumoase. Dar, parcă mai bune gospodine. Și creatoare de o viață curată de familie. O viață frumoasă, nu înclinată spre ușurință ca astăzi. Cu toate necazurile cotidiene, pentru că nici atunci nu era ușor, majoritatea familiilor aveau câte trei patru copii. Nu exista, în general, destrăbălare ca acum: alcoolism, droguri, nesiguranță.

Portret
în oglindă

Ioan Gheorghe Bănciulescu

Majoritatea femeilor erau credincioase. După nație: ortodoxe, catolice ori reformate. Ele nu erau antrenate în viața socială prea mult, iar în politică deloc. Erau axate pe viața casnică, ocupându-se în special de educația copiilor. Dar acest lucru se vedea: în Timișoara nu erau copii ai străzii sau copii desculți. În Timișoara nu erau cerșetori copii. Era un oraș mai curat din multe puncte de vedere. Dintre doamnele care lucrau, o bună parte erau încadrate în industria ușoară și comerț. Dar viața socială era dominată net de bărbați. Ei erau stălpul familiei.

– Ce ne puteți spune despre viața culturală din acea vreme?

– Existau teatrele particulare în limba română, germană. Dar actorii își câștigau anevoie pâinea. Deși foarte talentați, o duceau foarte greu. Erau nevoiți să meargă din localitate în localitate și dădeau reprezentații la sediile culturale ale acestora. Statul nu contribuia cu nimic la subvenționarea actului cultural. Apărură și cinematografele. Erau editori de carte și librării serioase. Apoi erau organizațiile culturale. În Fabric, îmi amintesc de „Speranța” care, datorită învățătorilor și institutorilor care activau la ea, a contribuit la o culturalizare în masă. Prezentau spectacole de cântece și dansuri populare bănățene, dar și din alte regiuni ale țării. Cu diferite ocazii erau prezentați poeți și scriitori de limba română.

Trebuie să amintesc însă, că, aceste organizații, erau într-o deplină înțelegere și frățietate cu organizațiile șvabești, maghiare sau cele ale sârbilor.

– Vă rog să ne spuneți câteva cuvinte despre revista „Magazin”.

– Vorbind ca gazetar și cititor, vă spun că e o revistă de lux. Atât prin hârtia de tipar cât și prin grafică. Dar, mai ales, prin conținutul care este diversificat, interesant și atractiv. Mi-ar fi plăcut să scriu la o astfel de gazetă.

– Nici o problemă. Vă cooptăm în colectiv ca pe cel mai tânăr redactor...

– Lăsând gluma la o parte, înțeleg că publicația împlineste zece ani de apariție... Vă urez să ajungeți cu ea, cel puțin, la anii vârstei mele!

A consemnat

Petru Vasile TOMOIAGĂ

ARHIVA FOTO „MAGAZIN M-R”

1970: D. I. Suchianu discută cu Sanda Mihaela Ungureanu

25 aprilie 1969: scriitorul italian Giancarlo Vigorelli (dreapta), în vizită la Uniunea Scriitorilor. Între Alexandru Balaci (stânga) și Eugen Jbeleanu (mijloc) se află Zaharia Stancu, președintele Uniunii Scriitorilor

Miron Radu Paraschivescu discutând cu Maria Luiza Cristescu

Stimate Domn,

Murdăria este cea mai mare lașitate sufletească a zis un mare filosof care degeaba ți l spun, căci, incult cum ești, habar n ai de el.

De aceea scârba repulsiei pe care o resimt scriindu ți aceste câteva cuvinte cu fierul roșu, este atât de mare, că mă mir ce mă împiedică să nu le dezinfectez cu indiferența pe care o meriți.

Află că știu tot și că ești cel mai necinstit om, din toți hoții cu care am lucrat în viața mea.

Cât privește șperțul ordinar pe care, ieri de dimineață în timp ce știai că sunt în baia de aburi, ca răcit, te ai dus să l încasezi, fără știrea mea, de la firma „Drulea & Comp”, află că te ai dus degeaba, fiindcă am fost mai șmecher, escrocule, și l am încasat înainte, astfel că partea pe care o pretinzi, deși n ai făcut decât vânt de primăvară în această afacere, o să ți o dau după decesul meu, prin testamentul pe care o să ți l las la Post restant, al doilea ghișeu cum intri pe stânga.

Știam de mult că ai o inimă venală și un suflet cupidon de bani, dar nu m așteptam ca tocmai mie să vrei să mi faci sanchipontul cu optzeci de mii de lei, când de pe urma mea ai câștigat milioane de lei nefăcând decât o scârbă de prevenție de cinci săptămâni.

Ei bine, acum cărțile se va da pe față. Toată justiția și toate cabinetele ei va afla cine ești și din ce trăiești prin denunțurile ce le voi face, ca să vezi ce e aia recidivist și să te văd cum îți

Tudor Mușatescu

stă și în haine vârgate, că în pijamaua mea te am văzut, când ai avut îndrăzneala să mi profanezi casa, de necaz că ți am luat o înainte cu șperțul și în timp ce mă aflam la baia de aburi, ca răcit.

Ei bine, Dumnezeu m a ajutat să fac 39 de grade și să renunț la baie, venind acasă, pentru a mi se da primele ajutoare ca ventuze și altele și în schimb să te găsească pe d ta, în pijamaua mea, lângă acea persoană care a fost prietena mea trei ani de zile și pe care vream s o legiferez cu cununie, pentru a nu mai fi acum, pentru mine, decât o femeie de stradă și neant.

Recunosc că am ținut la această epavă, vrând a o ridica până la ecuatorul meu de cultură și rang, căci în afară de fizic, n avea nici o clasă primară și un trecut tenebros pe care îl știa o lume întreagă, chiar și tu, când mi ai spus că mă fac de mezaliniță și răs încurcându mă cu această clandestină care nu merită a intra în sfera nivelului meu social de celibatar.

Acuma, după ce am transformat o radical, învățând o în câteva luni cei șapte ani de acasă, ți ai schimbat părerea și ca un mișel ce ești, ți ai însușit prin metode de fante și bani opera mea socială, înșelându ți cel mai bun prieten care te a făcut din sacăz bici și ți a dat tot oprobiul prietenei lui, plus întreținerea, când trăgeai pe dracul de coadă la bursa neagră.

Dar, în sfârșit, așa e pe lumea asta! Eu însă îmi voi face datoria, până la urmă și deși nu sunt vindicativ iar răzbunarea nu mi incumbă în arsenalul meu de om, jur pe mormântul meu, că nu mă las până nu te bag pe tine în pușcărie și pe ea la brigada de moravuri, de unde, de fapt, v am scos pe amândoi, iar deviza mea, în viață, nu va mai fi, de azi înainte, decât „In oc signus vincet”.

Mitică

Din lumea plantelor de leac

Vâscul

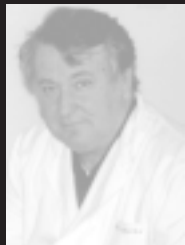
Recoltare. Vâscul crește parazit pe ramurile arborilor (plopi, salcii, mesteceni, meri, peri, salcâm, tei). Atinge și 70 de ani. Fructele se coc în decembrie, dar înflorirea se face în martie-aprilie. Recoltarea se face tot timpul anului, după desfrunzirea arborilor când frunza de vâsc devine evidentă. Ea se desprinde în totalitate cu o prăjină cu cârlig. După desprindere vom recolta din tufă numai rămurelele din vârf (lăstari tineri). Boabele strică produsul așa că vor fi complet înlăturate. A nu se confunda cu vâscul de stejar fără

valoare medicală.

Uscare. Se face în poduri bine aerisite ferite de lumină. Ramurile bine uscate se rup cu ușurință.

Întrebuințare. Ceaiul de vâsc este un foarte bun hipotensiv (scade tensiunea).

Dr. Carmen POPESCU

Recuperarea cardiovasculară

- o alternativă în tratamentul bolilor inimii

Cum va spuneam în nenumărate rânduri una din preocupările mele profesionale o reprezintă recuperarea în bolile cardiovasculare. Putem spune că recuperarea reprezintă totalitatea metodelor care duc la influențarea favorabilă în evoluția bolii, pentru a asigura pacienților cea mai bună adaptare fizică, psihică și socială în procesul de redobândire sau menținere a unui rol cât mai normal posibil în cadrul societății. Recuperarea cardiovasculară cuprinde programe pe termen lung, care includ evaluarea medicală, prescrierea tipurilor de exerciții fizice, modificarea factorilor de risc (colesterol, fumat, obezitate, regim alimentar), educația sanitară și sfatul medical. Programul de recuperare durează toată viața. Se impune pe parcurs verificarea medicală; ajustarea tratamentului medicamentos în funcție de etapa bolii; antrenamentul fizic specific fiecărui bolnav în parte; suportul psihologic din partea familiei, anturajului sau a psihologului; managementul stresului; și nu în ultimul rând reorientarea profesională a pacientului. Experiența noastră în acest domeniu al recuperării este extrem de bogată. Am obținut rezultate în ceea ce privește ameliorarea capacității de efort, am scăzut numărul de decese prin boli ale inimii, am încetinit evoluția bolii, am crescut calitatea vieții și am scăzut costurile asistenței medicale prin reducerea numărului de medicamente necesare pacientului și prin scăderea numărului de internări în spital. Trebuie să spunem că numărul pacienților care au revenit la locul de muncă după un eveniment cardiac, a fost mult mai mare în rândul celor care au făcut recuperare față de cei care nu au fost incluși în acest program complex. Se acordă astfel o importanță deosebită stresului, care, duce la creșterea riscului de boala coronariană prin: creșterea numărului de bătăi ale inimii, creșterea tensiunii arteriale, acțiunea asupra colesterolului. Aceste programe de recuperare cuprindând ședințe de relaxare, counseling psiho-social și psihoterapie. Regimul alimentar are și el un loc aparte în cadrul programului. Se prescrie un regim cu alimente permise și alimente interzise, care, în final, pot duce la scăderea cantității de grăsimi în sânge sau glucoza pentru bolnavii de diabet. În final obținem și scăderea în greutate a pacientului. Antrenamentul fizic se face în sala de sport cu asistarea de către un kinetoterapeut sau (în țările dezvoltate), bolnavul face la domiciliu exerciții fizice pe bicicleta ergometrică iar monitorizarea activității cardiace este transmisă printr-un computer medicului la spital care supraveghează programul. Pot să spun că toate afecțiunile cardiace pot beneficia de acest program complex de recuperare în boli ale inimii din copilărie, cardiopatia ischemică, infarctul miocardic, hipertensiunea arterială, boli ale valvelor inimii, insuficiența cardiacă, boli pulmonare, bolnavul cardiac operat pe cord. În sprijinul nostru vine și raportul cost/eficiență care este în favoarea recuperării.

Desigur, există și alte alternative medicamentoase sau chirurgicale care vin în sprijinul activităților noastre medicale în domeniul cardiologiei, dar ele fac subiectul altui articol.

Academician Ioan BRANEA

Poate fi Atlantida găsită în America de Sud?

Dacă urmărim cu atenție "Dialogurile" lui Platon despre Atlantida, ne izbesc mai multe detalii misterioase din Timacos și Coitis și a ipotezei lui Jim Allen cum că Atlantida ar fi localizată în Podișul Antiplano din Bolivia. Începând cu denumirea Atl = în limba aymara - apă, iar antis = cupru ca și aliajul natural de oricalc descris de Platon format din aur, cupru și cositor, care se găsește doar în acest platou în formă dreptunghiulară, ca în descrierile lui Platon. De asemenea mărimea acestuia exprimată în stadii, coincide (dacă socotim stadia la 92 m și nu 183 ca la greci întrucât cei din America de Sud folosesc baza 20 nu 10).

Platon vorbește de existența a 10 regate pe continent și ar putea fi începând cu Tihuanaco de lângă lacul Titicaca, care este plin de ruine. Deocamdată din acest mare oraș nu s-a excavat decât 3,5%, din cauza lipsei fondurilor, dar descoperirile consemnate ce pot demonstra că avem de a face cu o civilizație dezvoltată.

Pe construcții sunt sculptați elefanți care trăiesc aici cu 10000 de ani înainte. Apoi aliajele puteau fi prelucrate doar la 3500 grade Celsius ce civilizația noastră a realizat prin 1830. Platon e primul care spune că atlantii făceau călătorii până în Mediterana (ce explică tutunul și coca găsite la mumiile egiptene cu 5000 ani î. Hr.

Totodată aceste călătorii ar explica de ce piramida Kheops și cea din Mexic, au suprafața bazei egală și sunt orientate identic pe punctele cardinale, ca și hărțile lumii găsite la englezul Finidis și amiralul turc Piri Rheis. De fapt asemănarea dintre unele sculpturi din Tihuanaco, cu cele din Insula Paștelui, cu cele din Angkar (Asia) sau Egipt vin să demonstreze călătoria pe oceanul planetar a atlantilor. Până și legenda din Egiptul de Sus, a celor șapte constructori, cu povestea lor că ar proveni de pe o insulă inundată spune același lucru.

Jim Allen luând în serios detaliile descrise de Platon, vrea să demonstreze că a descoperit continentul Atlantida (America de Sud) și orașul capitală al aceluiași continent cu același nume, ce ar putea fi oricare din cele 30000 de situri arheologice necxplorete încă, din lipsă de fonduri. Descifrarea petroglifelor ar putea duce la demonstrarea veridicității acestei ipoteze, ori infirmarea ei.

Până atunci trebuie să continuăm excavațiile în lacul Titicaca și pe situl misterios de la Tihuanaco pentru a ne edifica.

Cât privește Platoul din Bolivia pe care Jim Allen îl consideră parte din regatul Atlantida, e de menționat varietatea extraordinară de fructe și legume ce se află și azi aici, tocmai ca în scrierile lui Platon, ca și canalele de aducțiune a apei și de navigație (pentru ambarcațiuni mici), cât și măiestria constructorilor, precizia unghiurilor și frumusețea sculpturilor.

Ștefan TARJOC

SPORT • SPORT • SPORT • SPORT

Tenis

Tenisul nu este un sport al matematicii, al recordurilor, dar marii campioni au atins și în această disciplină multe din limitele considerate de nedepășit ale posibilităților omenești.

Cel mai lung meci de simplu din istoria tenisului (5 ore și 12 minute) l-au jucat Gonzales și Pasarell la Wimbledon: 22-24, 1-6, 16-14, 6-3, 11-9, deci un total de 112 ghemuri! La dublu, Schröder-Falkenburg și Gonzales-Stewart au jucat 125 ghemuri, două dintre cele 5 seturi terminându-se cu 19 - 17 și 36-34!

Și o tentativă absurdă de record de durată, ceea ce este altceva decât un joc cu multe seturi, un simplu interminabil între Mark Humes (24 ani) și Chris Long (22 ani) care s-a jucat fără întrerupere 120 de ore și 5 minute, timp în care s-au disputat 297 de seturi! În finalul acestui „maraton” de tenis de la Reno (statul Nevada, S.U.A.), Humes a câștigat cu 149 - 148, în ultimul set, obținând victoria în urma unui „tic-break”.

Jocurile de tenis solicită organismul nu numai nervos, ci și fizic. Unele meciuri de câte 5 seturi durează 4-5 ore! La Forest Hills (1980), McEnroe a câștigat în fața lui Borg după 4 ore și jumătate de aprigă întrecere. În întâlnirea S.U.A. - Suedia din Cupa Davis, 1982, meciul McEnroe-Wilander s-a decis după 6 ore și jumătate.

Precocitate și longevitate în tenis... Tracy Austin la 14 ani la Wimbledon și Pancho Gonzales la peste 50 în turnee internaționale. Tot la 14 ani debutează în mari întreceri americanca Andrea Jaeger, iar fratele lui McEnroe devine campion național la dublu juniori.

Cel mai bun jucător al nostru și unul dintre cei mai buni din lume va rămâne Ilie Năstase: de trei ori finalist în Cupa Davis (1969, 1971, 1972 - împreună cu Ion Tiriac), de patru ori învingător în Turneul Campionilor (1971, 1972, 1973, 1975), de două ori câștigător al Marelui Premiu F.I.L.T. 1 (1972, 1973), învingător în turneele de la Roma, Forest Hills, Roland Garros, finalist la Wimbledon, sportivul nr. 1 în clasamentul mondial pe anul 1973, desemnat de patru ori (1969, 1970, 1971, 1973) drept cel mai bun sportiv din România.

Și cea mai bună jucătoare a noastră, Virginia Ruzici, fiica lui Iosif Ruzici - fost fotbalist de prima divizie, unul din „stâlpii” Rapidului de altădată, în palmaresul lui „Virgil”, titlul suprem la Roland Garros (1978), unde a mai fost finalistă în 1980, locul 4 în Turneul Campioanelor la Palm Springs (1978), locul 5 în Marele Premiu F.I.L.T. (1978), multiplă campioană europeană (Brașov 1978) și mondială universitară (Sofia 1977, Ciudad de Mexico 1979 și București 1981).

Ing. Constantin IONCELESCU

COLȚUL Poeziei
bănățene

«Mândră țară îi Banatul»

Hai să ce-ncunun cu îngeri

Hai să ce-ncunun cu iegeri,
Să fi stâlpu' cășii mele,
Să ce leg dă creanga mării
Cu o mie dă inele!

Floarea mea, dă toamnă caldă,
Hai să ce-ncunun cu struguri,
Să străluși ca sărbătoarea
Și ca ea să nu ce scuturi!

Hai să ce-ncunun cu grâne,
Să miroși a pită nouă,
Pră Cimiș ț-o-i fașe cuibu',
Draga mea, dă-n mași și rouă!

Marius MUNTEANU

„Carte frumoasă, cinste cui te-a scris!”

Recent, am citit un volum care m-a bucurat de două ori. O carte, „care marchează maturitatea deplină a scrisului reportericesc al lui Dumitru Opreșor”. Dumitru, prietenul meu. Omul, alături de care, nopți la rând, am căutat potcoavele cailor morți prin ținuturile de poveste ale trecutelor iubiri, topind împreună în poala iertării - cu creștină înțelegere - minciuni, trădări și năluci nesuferite. Cum spuneam, Dumitru Opreșor a scris la sfârșitul veacului trecut această carte adevărată, văzută și auzită de el. Îl invidiez mai ales pentru întâmplarea din „Merele și păcatul” pe care aș fi vrut să o aud și eu. Acolo, „într-o zi maica Stareță le-a chemat în biroul său pe trei fetețe dragălașe care urmau să plece de la mănăstire și le-a spus: «Acum voi veți pleca în lumea cea mare și plină de păcate și trebuie să vă previn asupra unui anumit gen de bărbați.

Sunt anumiți bărbați care vă vor cumpăra ceva de băut, dar vă vor duce într-o cameră, vă vor dezbrăca și vă vor face niște lucruri de nedescris. Apoi vă vor da câțiva bani, și vă vor lăsa să plecați ruinate!». « Scuzați-mă, spuse cea mai îndrăzneată, vreți să spuneți că acești oameni răi ne fac asta și ne dau și bani? » Da, scumpa mea, de ce întreb? « Păi preoții ne-au dat doar mere... » »

Stau acum la sfârșitul cărții sale și mă întreb: chiar să fi fost el martor la o astfel de întâmplare de răscruce? Dacă da, înseamnă că Dumitru cunoaște drumul spre mărșorul deochiului. Dacă nu, atunci înseamnă că el face parte din cei puțini pe care Dumnezeu îi cheamă uneori lângă cumpăna fântâniei râului, povestindu-le lucruri de taină, petrecute prin gările lumii.

Demn mereu, ca un țaran ieșit la arat ogorul primăvara, Dumitru Opreșor visează frumos și scrie curat.

Vasile TODI

Dorul...

- De m-atinge vorba ta,
Nu mă doare dorul tău
Și de-s bună și de-s rea,
Știu că tu ești tot al meu.

- Dorul meu tulburător
Este un dor ce n-are leac,
Doru-i mai sfâșietor
Și acum și până-n veac.

- Mângâind păreri de rău
Mă sâruiți, m-aliniți și pleci,
Chiar de ploaie-n glasul tău;
Tot al meu vei fi pe veci.

- Când și dorul se destaină
Doar iubirea e o taină!

9.08.2003 MIRAUR

- Grupul de la Cambridge - Kim Philby, Guy Burges și Donald Maclean

Kim Philby

Vă vine să credeți că spionii ruși au reușit să se infiltreze în serviciul secret și în ministerul de Externe Britanic? Sau că au acces la documentele secrete ale ministerului american de interne, ale CIA și ale Comisiei pentru Energie Atomică? Chiar dacă pare incredibil, e adevărat. În timpul războiului din Coreea, au furnizat Uniunii Sovietice informații privind planurile americane de război, acest lucru costând viața a mii de soldați americani. Acești spioni erau membri ai Grupului din Cambridge.

În 1945, principala sarcină a prim-consulului ambasadei britanice din SUA era studierea mesajelor decodate transmise în timpul nopții. Telegramelor confidențiale conțineau informații strict secrete cu privire la strategia britanică și americană, privind frânarea agresiunii sovietice de după cel de-al doilea război mondial. Aceste mesaje secrete morse trebuiau păzite cu mare grijă, pentru a nu ajunge în mâinile spionilor. Nimănui nu-i trecea prin minte, însă, că însuși diplomatul britanic era spionul sovieticilor.

Numele agentului sovietic ce se infiltrase în cele mai înalte cercuri ale ministerului britanic de Externe era Donald MacLean. Vârsta acestuia era de 32 de ani.

Era un ateu cinic, un fumător înrăit și sclav al alcoolului. Nu avea nimic în comun cu tatăl său, Sir Donald MacLean, care fusese ministru în cabinetul britanic în epoca victoriană, un stâlp al societății din această vreme. La vârsta de optsprezece ani, Donald MacLean s-a înscris la Universitatea din Cambridge, la care studiau viitorii reprezentanți ai clasei conducătoare.

În anii '30, viața tinerilor din Anglia era destul de dură, chiar și în astfel de universități de elită. Criza economică afecta și Anglia. Șomajul căpăta amploare, iar sistemul capitalist își trăia, în mod vizibil, ultimele clipe, în timp ce, în Europa, fascismul era în expansiune. Mulți tineri intelectuali considerau comunismul ca fiind singura soluție pentru ieșirea din criza economică și cea mai bună modalitate de apărare în fața fascismului.

În timpul studenției Donald MacLean devine comunist. Motivul îl reprezenta ura față de tatăl său și disprețul față de pătura socială din care proveneau părinții săi. Uniunea Sovietică a recrutat din acest cerc elitist al studenților de la Cambridge cele mai renumite rețele de spionaj purtând numele de "Grupul din Cambridge". Erau cinci, însă numai trei

au devenit renumiți: Kim Philby, Guy Burgess și Donald MacLean.

Misiunea lor era să se infiltreze în cele mai înalte cercuri ale guvernului britanic.

În 1941, își atinseseră deja scopul în Serviciul Secret Britanic și în Ministerul de Externe. Încă din timpul celui de-al doilea război mondial au transmis în Uniunea Sovietică informații strict secrete. S-au infiltrat și în munca echipei Ultra, care se ocupa cu decriptarea codurilor militare germane secrete. Astfel, aliații puteau afla din timp unde urmau să aibă loc raidurile forțelor aeriene germane, precum și amplasarea acestora, iar mai târziu, au strâns informații privind misiunile strategice ale submarinelor germane. Cunoscând toate acestea, puteau planifica cu succes contraatacurile și chiar reușeau să zădărnicească câte un bombardament german.

În 1945, la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, Armata Roșie ocupase Europa de Est. În Europa stăpâna o forță militară deloc neglijabilă, de aproape trei milioane de soldați. Americanii își retrăseseră trupele și începuseră demontarea mașinii de război. Dictatorul sovietic avea intenția să-și consolideze puterea în Europa de Est, motiv pentru care dorea să afle până unde se putea întinde și când, respectiv unde va încerca Vestul să-i stăvilească agresiunea.

Donald MacLean, angajatul ambasadei britanice din Washington, a primit misiunea să elucideze cazul. Spionul sovietic nu putea găsi un loc mai bun pentru îndeplinirea scopului său, decât Washington-ul. Ajunși aici, el își face intrarea în viața socială, făcând cunoștință cu principalii conducători ai diplomației americane și cu politicienii, lucru care îl ajută să ajungă la anumite informații secrete, pe care le transmite imediat oamenilor lui Stalin. În fața lui MacLean se deschid toate ușile, pentru că el e principalul reprezentant al celui mai important aliat al Americii. Într-un interval foarte scurt de timp, el reușește

Donald MacLean, studentul din Cambridge, diplomatul de mai tâziu

să dobândească accesul în Ministerul de Război, unde face rost de cele mai secrete planuri militare pe termen lung ale americanilor. I se permite, de asemenea, accesul în birourile CIA, unde, curând, pe secretare, procură anumite informații confidențiale. Poate intra și ieși când dori din clădirea Comisiei pentru Energie Atomică, deși escorta e obligatorie chiar și pentru membrii guvernului sau ai congresului. În fața omului de la Washington al lui Stalin, stau deschise cele mai secrete unghere ale conducerii militare și politice americane. Undeva în labirint, e ascunsă și informația atât de dorită de Stalin. Vrea să știe câte bombe atomice se află în arsenalul nuclear al Statelor Unite și așteaptă răspunsul la această întrebare de la Donald MacLean, prim-secretarul ambasadei britanice de la Washington.

În 1947, în clădirea centrală a Comisiei pentru Energie Atomică, se

derulează o foarte importantă ședință de consiliu. Participanții sunt membrii comisiei anglo-americane care se ocupă cu dezvoltarea unui program ultrasecret: fabricarea bombei atomice americane. În comisie se află și ministrul american de externe, ministrul apărării și diplomatul britanic Donald MacLean. Strategia militară occidentală din timpul războiului rece, se bazează în principal pe monopolul asupra bombei atomice, însă, în mod uimitor, nici măcar funcționarii guvernamentali de la Washington nu știu

unui nou război, dar știe bine că în Europa staționează trei milioane de soldați sovietici, pregătiți de luptă și căliți în război, în vreme ce americanii nu pot risca o nouă debarcare.

Răspunsul american vine peste patru zile. În semn de avertisment, președintele Truman dizlocă spre bazele europene șaiszeci de bombardiere atomice B-29. Intenția fermă a americanilor e să mențină pe mai departe sub control occidental Berlinul. Dar, mulțumită lui MacLean,

Cambridge

cu exactitate câte bombe atomice se află în arsenalul american.

De aceea, în ianuarie 1948, noul președinte al Comisiei pentru Energie Atomică, Da vid Lyllenthal, se deplasează în New-Mexico, în laboratorul guvernamental secret din Los Alamos, ca să verifice armamentul nuclear al SUA.

Rezultatul acestei investigații a fost unul de-a dreptul șocant: America nu are nici o bombă atomică pregătită de lansare și nu are nici savanți care să lucreze la

Stalin știe foarte bine că președintele Truman doar blufează, iar amenințarea e reprezentată doar de cele șaiszeci de avioane, nefarmate cu bombe atomice, ceea ce nu reprezintă o piedică pentru forțele armate aeriene sovietice. Aparatele nu au încărcătură nucleară, lucru cu care Stalin e la fel de la curent ca și președintele Truman. Primul punct în acest război politic al nervilor a fost deci în favoarea rușilor.

Însă jocul politic a continuat și a adâncit tot mai mult marile puteri în deceniile de război rece. Stalin a instalat blocada Berlinului, iar orașul a paralizat complet.

Vestul a contracarat gestul iresponsabil al sovieticilor și a demarat construcția podului aerian de la Berlin. Tone de alimente și rezerve sosesc pe aeroportul berlinez Tempelhof, aduse de avioane de transport militar. Podul aerian funcționează timp de cincisprezece zile, 24 de ore din 24. În cele din urmă, blocada Berlinului a

fost depășită printr-o serie de acțiuni politice și economice și nu prin amenințarea unei operațiuni militare care să implice folosirea armelor nucleare.

În octombrie 1948, ministerul britanic de externe îl propune pe Donald MacLean pentru postul de cancelar al consulatului din Cairo. În fața lui se deschidea calea spre o carieră glorioasă. Ministerul de externe are totală încredere în el, dar în Egipt, MacLean începe să-și piardă creditul în fața superiorilor săi datorită faptului că ajunge tot mai mult dependent de alcool. Suferă o depresie nervoasă și, după un an, e rechemat la Londra unde urmează un tratament psihiatric.

Dar serviciul de spionaj sovietic nu poate aștepta.

Asta da, recunoștință!

Într-o țară răvășită de corupție, de panică, de sărăcie, într-o țară în care se poate justifica orice trădare - de la aceea de renunțare la vechi pământuri românești până la vânzarea de prunci - în această țară în care se descoperă mai puțini hoți decât hoții și arareori, la nevoie mare mai mulți infractori decât infracțiuni, într-o asemenea țară, un sat curat, frumos și harnic, aflat la o margine de fost viitor imperiu - oare cum o fi mai bine, au început să se întrebe unii: fost viitor, ori viitor fost?, acel sat, aflat atât de departe de București, a găzduit pentru o zi, inima recunoștinței românești. Numele lui, Căpâlnaș. Preotul său, Cozac Nelu. Primarul lui, Ioan Guțu. Ziditorii românismului pe vatra sa, Neamul Mocioneștilor.

Aici la 15 august 2003, a avut loc o întoarcere în timp, sau, cum sună invitația primită pe faxul revistei noastre, „Reașezarea în drepturile sale a stindardului național Bănățean - familia Mocioni, ramura armalistă. Comemorarea a 120 de ani de la nașterea ultimului vlăstar cu blazonul armaliștilor - Ecaterina de Mocioni. Sfințirea unui monument funerar ridicat la mormântul Contesei Ecaterina de Mocioni și ținerea unui parastas de pomenire. Dezvelirea unui însemn memorial (placă comemorativă) la castelul din Căpâlnaș”.

Au fost de față: trimisul special al președintelui României, domnul Ion Iliescu, prințul Duda, reprezentant al ultimului rege al României Mihai de Hohenzollern - Sigmaringen, conducători ai Consiliului Județean Arad, ai Prefecturii județului Arad, ai culturii arădene, ai presei din județele Arad și Timiș, alături de câteva mii de cetățeni care au ținut să onoreze această zi splendidă.

Revista noastră a fost prezentă prin directorul ei, domnul Vasile Todî, al cărui discurs îl publicăm integral.

Frați români,

Petre Țuțea, într-o conversație odată cu Marin Preda, îi spunea: „Domnule Marin Preda! Macedo-românii nu sunt români! Sunt super români! Români absoluți - atât de loviți și de goniți, că au instinct

național de fiare hăituite; iar eu și cu dumneata, trăind în siguranță aici avem forță domestică de rațe! Măcăim în băătură! Eu am stat cu macedo-români în temniță... Păi, nu sunt oameni, domnule! Sunt semize! Dacă pe unul îl bate până nu-i mai rămân ochii în cap - nu declară nimic. Au o bărbăție perfectă!”

Dacă Țuțea s-ar fi înșelat, noi nu am fi fost astăzi aici. Aceștia sunt și astăzi la 150 de ani de la stabilirea ilustrei familii Mocioni pe domeniul de la Căpâlnaș, aromânii. Cei care, sunt considerați și astăzi că reprezintă sub raport cultural, mai puțin alterată,

vechea civilizație balcanică, de amprentă bizantină și meridională.

Acești aromâni, despre care dr. Dușan Popovici spunea că sunt oameni de o capacitate rară, aproape genială și care după aptitudinile lor trebuie puși în rangul acelor vechi popoare istorice, care sunt: evreii, grecii și armenii, au dat oropsitei Transilvanii românești cea mai importantă familie din istoria sa. Dar așa cum am mai amintit și cu alte prilejuri, mi-ar trebui foarte mult timp pentru a rosti doar numele acelor aromâni care au tras brazdă roditoare în istoria românească. De la Vasile Lupu, la Mihai Viteazul și de la

generalul austriac Traian Doda până la cel de al treilea mareșal al României Ion Antonescu. Apropo, de Ion Antonescu: nu demult vicepreședintele PEN - Clubului internațional, „fratele” nostru maghiar György Konrad spunea la Viena:

„Numai atunci când imaginile despre propria istorie sunt foarte nebuloase, poate apărea o ideologie istorică naționalistă.” Iată de ce, nu trebuie să ne ferim să vorbim despre înaintașii noștri. Nimeni de pe pământ și nici Dumnezeu din ceruri nu are îngăduință față de copiii care își uită părinții. Din acest motiv, gestul primarului comunei Birchiș, domnul Ioan Guțu, mi se pare excepțional și firesc totodată pentru locuitorii acestei părți a tristei României. Ascultându-ne din ceruri, pe noi cei de aici, pomenindu-i cu recunoștință cuvenită, Mocioneștii se bucură încă o dată că și-au ales această parte a lumii, drept a doua lor patrie. Ei, cei porniți din legendara Moscopole, care număra 60000 de locuitori când Atena avea 10..., ei, cum spuneam, porniți din capitala Balcanilor pentru a se stabili în Principatele dunărene, în țările aparținând Coroanei ungare, în Austria, Boemia și Moravia, și mai departe în Silezia, Prusia și Saxonia, cu frații de-ai lor, s-au distins mereu prin fundații de binefacere și prin mecenat - în virtutea vechiului obicei „armănesc” - „lasă”. Mulți dintre frații lor, asemeni lor, s-au bucurat de titluri nobiliare: Baronii Sina, Dumba, Tirka și Curti de la Viena, ale căror nume le poartă astăzi străzi ale capitalei, Kappra von Jupa, von Mitta, Zota, Șaguna, Gojdu la Budapesta ori Contele Nacu la Sănnicolaul Mare în jud. Timiș. Aceștia sunt aromânii - o

parte infimă, desigur, din cei care au fecundat, au potențat culturile, civilizația materială, ca și istoria popoarelor în mijlocul cărora s-au

așezat. Și dacă aromânii sunt români, atunci aici la o margine de fost imperiu, trebuie să amintesc spre cinstea și bucuria românilor, concluzia la care a ajuns Alexander Peez și anume că „ar fi imposibil de conceput evoluția și dezvoltarea economică a Austriei, fără a se ține seama de influența aromânilor și cu deosebire, a acelora veniți din Moscopole. Iar în enciclopedia maghiară „Revai”, din 1924, stă de asemenea scris, spre onoarea neamului românesc, că „aromânii au contribuit cu multă dărnicie la înfăptuirea creditului agrar ungar, la întemeierea Societății de Asigurare Maghiară, la

promovarea căilor ferate și a navigației, la canalizarea fluviilor, la ridicarea agriculturii, a școlii și la educația poporului, creând spitale și Orfelinate, Institutul orbilor, Academia Comercială, Teatrul Național, Conservatorul, Corpul Pompierilor, Casina Națională, basilica din Cartierul Leopold, Casa Artelor frumoase, și mai presus de orice, palatul Academiei de Științe Maghiare”. Și atunci să nu-l crezi pe omul care spunea că statul maghiar modern a fost creat de macedo-români cu ajutorul maghiarilor?

Aleasă adunare,

„Vremile trec și se schimbă și noi odată cu ele” sună un vers hexametric atribuit lui Lothar I, nepotul lui Carol cel Mare, împăratul germanic al occidentului. Nu este așa! Nu este deloc așa. Noi românii, încă ne arătăm lumii de azi și ne vom arăta și celei viitoare, așa cum ne-au învățat Mocioneștii: Păzind ortodoxismul, limba și hotarele demnității românești. Dovadă, această adunare a recunoștinței fără de moarte a marelui Popor Român, desfășurată sub faldurile sfinte limbii românești, atât de iubită, și atât de mult apărată de neamul Mocioneștilor.

UN RĂSPUNS CAPITAL LA O ÎNTREBARE CAPITALĂ

(urmăre din pag. 1)

Trei Europe - „Lumea întâi”, „Limes ul” și „Periferia”. La baza împărțirii: lupta dintre catolicism și ortodoxism

Viorel Roman vorbește și scrie constant despre această împărțire simbolică, existentă în conștiința occidentalilor. Trăind în Occident, el se consideră în măsură a aduce mărturie despre o gândire reală, dincolo de eventualele declarații protocolare.

a) „Lumea întâi” sunt socotite a fi țările industrializate, adesea numite și „Imperiul”, „Europa”, „Centrul”, „Occidentul”, „Apusul” sau „Vestul”. Această lume ar constitui - după V. Roman - „un spațiu de civilizație generat de Imperiul Roman și continuat de lumea creștină de rit occidental, de Roma”. În secolul trecut „Sfântul imperiu roman de națiune germană”, care existase în Evul Mediu, s-a metamorfozat în „regiunea Europeană”, G 7, OECD, ONU, NATO, FMI etc.

Caracteristica actualului imperiu ar fi, „respectarea drepturilor omului, ale cetățeanului”, (așa cum le-au codificat romanii și nu cum le-au definit alte imperii sau civilizații) și diferența enormă - care crește permanent - dintre condițiile de viață din Occident și restul lumii. Ca și acum 2000 de ani, „Imperiul” actual, recte „Occidentul”, se vede obligat să se protejeze de nomazi și de invazii nedorite venite de la „periferie”.

b) „Limes”-ul, are, lingvistic, sensul de „limită”, de val fortificat, păzit, al Imperiului, de demarcație de „ceilați”, o zonă dintre „lumea întâi”, civilizată, și „a treia”, în care ar domni tirania. Limesul este alcătuit din țările din Europa Centrală și ar reprezenta un brâu de protecție pentru apărarea statelor bogate din Occident, de „despotul oriental, bizantin, comunist”. Dacă în vest domnește „dictatura libertății”, în centru, adică în brăul numit „limes” ar exista „un amestec al celor două moduri de a privi și organiza viața socială”. **Între statele tampon față de „barbarii” din „periferie”, Viorel Roman citează că făcând parte, în concepția occidentalilor, Marocul, Algeria, Tunisia, Egiptul, Libanul, Turcia, Croația, Bosnia, Ungaria, Polonia și Țările Baltice.**

c) „Periferia” constituie, în opinia occidentalilor, regiunile situate dincolo de brăul de apărare, dincolo de „limes”. Cuvântul „barbari”, care - e drept - are și sensul de „străini”, este des folosit pentru populațiile de dincolo de „limes”. În ceea ce privește „Europa de Est”, inclusă și ea în arealul „periferie”, ultima formă a „barbariei” ar constitui o aderare la marxism (socialism, comunism) și rămășițele acestuia, chiar și după dărâmarea Zidului Berlinului”. Viorel Roman reține atenția asupra faptului că, în general, inclusiv în Est, decalajul economic, politic, cultural etc. se agravează fiindcă Occidentul, scăpat de concurența comunistă își dirijează resursele financiare care erau alocate „periferiei”, către Europa Centrală și Rusia.

Unde se află România? După cum s-a văzut în textul de mai sus, România nu era citată - cel puțin până la începutul anului 2000 - ca făcând parte din „brăul” de apărare al lumii dezvoltate, din „limes”. O singură dată, într-un interviu, dl. Viorel Roman cita țara noastră printre statele care au o „cultură de limes”. În ceea ce privește alte date esențiale (organizare statală, economie, nivel de trai etc.) ea trece automat, la „restul lumii”, la „periferie”, adică la „barbarii”.

Orice vorbe de laudă, bucură sufletul omului. Dar când vorbele vin din partea unui gazetar strălucit ca Nicolae Pârvu ele obligă în egală măsură. Iată, prin bunăvoința unui cititor, prezentarea făcută revistei noastre de respectatul om de presă bănățean, la „Radio Timișoara” în luna august a acestui an.

Magazinul aromânilor

Am primit cu multă bucurie și emoție gazetărească noul număr 7 (113) al revistei românilor de pretutindeni, apariție coordonată de un mare om de suflet și de litere, Vasile Todî. Excelent tipărite, cele 8 pagini, la care se adaugă suplimentul „Curcubeul” ne atrag atenția printr-o tematică de excepție, printr-o scriere literară corectă și exemplară din punct de vedere gramatical și ortografic. Punerea în pagină este și ea excelentă și poate servi de exemplu pentru alte publicații vremelnice (ca să nu spunem slugarnice) construite după formula „ce e val ca valul trece”. Prima pagină a Magazinului despre care facem vorbire, se deschide cu un articol semnat de economist doctorand Ștefan Tarjoc care, dezbate o problemă vitală pentru tot românul, inclusiv pentru cel care începe cu prima literă din alfabet: „sănătatea publică”. Constatarea pe care o face autorul nu mai trebuie argumentată deși domnia sa o face într-un mod sincer și obiectiv. Iată ce scrie domnia sa: „În anii tinereții după demolarea regimului precedent - distrugerea de CAP-uri, fabrici, instituții și altele) sănătatea populației s-a înrăutățit, cu tot „huzurul” aparent. Au pătruns în țară alimente vechi, surrogate de toate felurile... s-a făcut uz de alcool, au început să pătrundă țigările proaste și radioactive, sau drogurile de toate felurile și chiar SIDA”. Constatări dureroase, dramatice, dar, din nefericire adevăruri triste dar... adevărate. Ne mai îndulcim viața atât de chinuită, lecturând alte rânduri din această revistă pe care o recomandăm cu multă sinceritate. Prozatorul Ion Arieșeanu își susține rubrica permanentă de „Călătorii interioare” cu „Glasuri și doruri”, iar Vasile Todî ne recomandă o „carte frumoasă, cinste cui te-a scris” - *Elixirul verde*, de Emil Florin Grama. Petru Vasile Tomoiogă consemnează în Portret în oglindă, Titu Bojin pe care simbolice - îl vedem alături de președintele României, domnul Ion Iliescu. Mircea Micu, de loc din Șiria pe care a dat o uitării este prezent cu o telegramă fără răspuns.

(4, VIII, 2003, ora 17,30).